

Hanna Bias, Ewa Warząchowska

Noc Muzeów w Bibliotece Głównej
Akademii Muzycznej im. Karola
Szymanowskiego, Katowice 17 maja
2014 r.

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy nr 2, 197-201

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

HANNA BIAS
EWA WARZĄCHOWSKA
Biblioteka Główna Akademii Muzycznej w Katowicach

NOC MUZEÓW W BIBLIOTECE GŁÓWNEJ AKADEMII MUZYCZNEJ IM. KAROLA SZYMANOWSKIEGO

KATOWICE, 17 MAJA 2014 R.

Już po raz czwarty Biblioteka Główna Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach uczestniczyła w Nocy Muzeów. W tym roku przygotowano dwa projekty – wystawę w Patio Akademii Muzycznej (wspólnie z Muzeum Historii Katowic) zatytułowaną *Kultura muzyczna Katowic w okresie dwudziestolecia międzywojennego* oraz ekspozycję i wykład *Karol Musioł, Krystian Zimerman, Franciszek Schubert: trzy wielkie osobistości, co je łączy?* Projekcja filmu *Schubert nieznany* pomogła w rozwikłaniu zagadki tych zależności.

Przygotowania do Nocy Muzeów rozpoczęły się już kilka tygodni przed proponowaną imprezą. Stworzeniem projektu promującego działalność Biblioteki Główniej AM zajęły się: Hanna Bias, Brygida Bukowska-Nowak, Ewa Warzachowska. Opracowując program Nocy Muzeów, organizatorki zastanawiały się jakie zbiory, jaką spuściznę kompozytora i jakiego twórcę na Śląsku przedstawić. W tym roku obchodzono 85. rocznicę urodzin byłego Dyrektora Biblioteki Karola Musioła, postaci bardzo dobrze znanej środowisku Akademii Muzycznej. Musioł był m.in. współzałożycielem Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – organizacji, która połączyła we wspólnym działaniu środowisko bibliotekarzy jak również osoby zainteresowane tematyką zbiorów muzycznych. W tym roku świętowałyby 50-lecie działalności Sekcji. Mówiono o nim, że jest owładnięty pasją odkrywania, działania, tworzenia.

Podczas prac nad dokumentacją śląskich czasopism muzycznych Musioł odnalazł młodzieńczy utwór Franciszka Schuberta (w chwili jego napisania autor miał 12 lat) zatytułowany *Siedem łatwych wariacji na fortepian*. W katowickim prawykonaniu (które było światowym prawykonaniem wariacji Schuberta) uczestniczył osiemnastoletni Krystian Zimerman, przygotowujący się

dopiero do Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie. W 1975 r. na kanwie tych wydarzeń powstał film dokumentalny Telewizji Polskiej pt. *Schubert nieznanym* w reżyserii Grzegorza Lasoty. Film ten udało się pozyskać do zbiorów Biblioteki dopiero wiosną 2004 r.

Fot. 1. Pokaz filmu *Schubert nieznanym*. Fot. Brygida Bukowska-Nowak

17 maja 2014 r. o godz. 18.00 drzwi Biblioteki zostały szeroko otwarte dla publiczności. W przeddzień imprezy w godzinach popołudniowych znajdująca się na drugim piętrze Wypożyczalnia została przekształcona w salę kinową. W tym samym pomieszczeniu przygotowano również ekspozycję. W programie podano, że o każdej pełnej godzinie będzie wygłaszany wykład Hanny Bias oraz projekcja filmu *Schubert nieznanym*. Taka informacja zachęcała nocnych muzealników do przybycia na drugie piętro budynku Akademii Muzycznej. Ponadto organizatorzy Nocy Muzeów w dzień trwania imprezy osobiście zapraszali zwiedzających Akademię i jej okolice do udziału w programie Biblioteki. Nocne kino z *Schubertem nieznanym* cieszyło się dużym zainteresowaniem. Scenerią filmu był zamek w Pszczynie oraz Sala Lustrzana, w której Krystian Zimerman wykonywał utwór Schuberta *Siedem łatwych wariacji na fortepian*, natomiast Karol Musioł na tle książek i druków muzycznych opowiadał o powstaniu dzieła. Warto wspomnieć, że na jednej z projekcji filmu obecna była rodzina Karola Musioła.

W wydanym we Wrocławiu periodyku nutowym „Musikalische Neuigkeiten für Freunde des Gesangs und Fortepiano's” (Nowości Muzyczne dla Przyjaciół Śpiewu i Fortepianu) ukazał się w roczniku 1810 jako numer 22 utwór *Sieben leichte Variationen, comp[oniert] von Schubert*. Zachowało się niewiele egzemplarzy czasopisma. Należy wyjaśnić w jaki sposób wariacje dwunastoletniego Schuberta znalazły się w periodyku. Odpowiedź znajdujemy na łamach samego czasopisma, gdzie publikowano utwory wielu wiedeńskich kompozytorów m.in. Ludwiga van Beethovena, Ignatza Seyfrieda, Františka Tučka, Antonio Salieriego i in. W roku 1808 Schubert rozpoczął naukę indywidualną u mistrza Salieriego. Jest wysoce prawdopodobne, że nauczyciel wysłał próbkę kompozycji swego szczególnie uzdolnionego ucznia do redakcji wrocławskiego pisma wraz z własnym dziełem. Salieri jest ponadto jedyną osobą reprezentowaną w „Musikalische Neuigkeiten für Freunde des Gesangs und Fortepiano's”, która osobiście uczestniczyła w procesie wychowania muzycznego młodego Schuberta.

Bardziej wnikliwi zwiedzający mogli poszerzyć swoją wiedzę o K. Musiole, F. Schubercie i K. Zimermanie, dzięki wystawie poświęconej tym trzem wielkim osobowościom świata muzyki. Najobszerniejsza była ekspozycja dotycząca Karola Musioła zatytułowana: *Karol Musioł 1929–1982. Życie – twórczość – pasje*. Przedstawiała ona najważniejsze informacje z jego życia

Fot. 2. Wystawa „Karol Musioł 1929-1982. Życie – twórczość – pasje”. Fot. Brygida Bukowska-Nowak

prywatnego oraz zawodowego. Duży nacisk położono na wyeksponowanie niezwykle bogatego dorobku naukowego Musioła, w tym odkrycia wariacji F. Schuberta. Wszystkie informacje uzupełnione były licznymi zdjęciami zarówno samego pedagoga, jak i jego dzieł.

Również na plakatach dotyczących F. Schuberta i K. Zimermana można było znaleźć szereg interesujących faktów z życia i ciekawostek z nimi związanych. Franciszek Schubert – austriacki kompozytor, jeden z twórców i prekursorów stylu romantycznego w muzyce – był osobą bardzo niezaradną życiowo, a przy tym niezwykle niepozorną i nieśmiałą. Z powodu niskiej i pulchnej postury przyjaciele nazywali go „Schwammerl”, co znaczy „grzybek” lub „baryłeczka”. W ciągu swojego krótkiego (31 lat) życia skomponował prawie tysiąc utworów, prezentujących niemal wszystkie gatunki muzyczne. Podczas pobytu w Bibliotece fani Schuberta mogli podziwiać należące do zbiorów zabytkowe druki z dziełami kompozytora oraz rolę pianolową z utworem *Rosamunda* jego autorstwa.

Także miłośnicy talentu Zimermana mieli okazję dowiedzieć się kilku ciekawych rzeczy na temat wybitnego pianisty. Krystian Zimerman, absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej w Katowicach i najmłodszy zwycięzca IX Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie jest artystą dość ekscentrycznym. Ma zwyczaj podróżowania z własnym fortepianem, który sam składa przed każdym koncertem. Policzył kiedyś, że za pieniądze wydane na transport instrumentu mógłby zbudować dwa domy! Podczas Nocy Muzeów fani Zimermana mogli zobaczyć płytę analogową z jego autografem i specjalną dedykacją dla Biblioteki, a także dokument nadania doktoratu *honoris causa* przyznanego mu przez Akademię Muzyczną im. Karola Szymanowskiego w Katowicach oraz wydaną z tej okazji książkę podpisaną przez pianistę.

Dodatkową atrakcją dla zwiedzających była ekspozycja bogucickiej porcelany, której poszczególne kolekcje dedykowane były różnym polskim kompozytorom. Czymże byłaby Noc Muzeów bez drobnych upominków upamiętniających ten wieczór pełen wrażeń. Wszyscy goście, którzy przybyli do Biblioteki otrzymali naklejki z ciekawostkami z życia znanych ludzi ze świata muzyki. Bardziej zaangażowani melomani mogli również zabrać ze sobą faksymile z *Siedmioma łatwymi wariacjami na fortepian* F. Schuberta, o którym opowiadał w filmie K. Musioł.

Drugim projektem Biblioteki Głównej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach współorganizowanym z Muzeum Historii Katowic była wystawa w Patio Akademii Muzycznej. Ekspozycja zatytułowana *Kultura muzyczna Katowic w okresie dwudziestolecia międzywojennego* dokumentowała m.in. powstanie Śląskiego Konserwatorium Muzycznego, a także wizytę Karola Szymanowskiego w Katowicach 15 maja 1934 r. Życie muzyczne oraz początki muzykowania w Katowicach w okresie międzywojennym zostały zobrazowane na przykładzie tworzących się w tym

czasie szkół, chórów i orkiestr, a także instytutów oraz towarzystw muzycznych. Opis działalności tych instytucji uzupełniony był bogatym materiałem ikonograficznym pochodzącym ze zbiorów Biblioteki Głównej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego Katowicach, Muzeum Historii Katowic i Narodowego Archiwum Cyfrowego.

Warto również wspomnieć o innych atrakcjach, przygotowanych przez Akademię Muzyczną na Noc Muzeów. Wszyscy, którzy przybyli w ten wieczór do Akademii, mieli okazję zwiedzić Muzeum Organów Śląskich, a także wysłuchać koncertów „wędrujących” muzyki organowej w wykonaniu Juliana Gembalskiego. Zwieńczeniem wieczoru był uroczysty koncert w osiemdziesiątą rocznicę pobytu Karola Szymanowskiego w Katowicach – rekonstrukcja historycznego koncertu z 15 maja 1934 r. Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia pod batutą Macieja Tworka, wraz z Chórem Filharmonii Śląskiej wykonała utwory K. Szymanowskiego, S. M. Stoińskiego i H. Berlioza. Można śmiało stwierdzić, że tegoroczna, czwarta Noc Muzeów zakończyła się pełnym sukcesem. Wydarzenie to spotkało się z bardzo dużym zainteresowaniem. Samą Bibliotekę Główną Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach odwiedziło tej nocy ok. 200 osób. Cieszy fakt, że wśród zwiedzających znalazło się sporo dzieci oraz młodzieży szkolnej. Może nocni goście zainspirowani dokonaniem takich postaci jak F. Schubert, K. Musioł czy K. Zimerman powrócą po latach jako studenci, by dalej zgłębiać fascynujący świat muzyki klasycznej i jej twórców.